

Fuvolázással és vezényléssel teljes az élete

Drahos Béla mindig újabb és újabb kihívásokat keres

Megújulásra törekszik a zenében és az életben egyaránt, s erre igyekszik megtanítani növendékeit is. Drahos Béla négy esztendősen kezdte zenei tanulmányait, s nyolc éves volt, amikor hangszeréül választotta a fuvolát. Az instrumentumot azóta – immár negyvenkét esztendeje – szinte le sem tette, mindenütt játszott és mindent előadott, amit csak lehetett. Az utóbbi években azonban ritkábban szólaltatja meg a fuvoláját, hiszen 1990 óta egyre gyakrabban lép a koncertpódiumra dirigensként. A hangversenyeiről, lemezfelvételeiről megjelent kritikák pedig azt igazolják, érdemes volt karmesteri pálcára cserélnie hangszerét. Emellett együttesteremtő-, zenekarvezető szerepkörben is sikeres, rendszeresen hív életre rendhagyó produkciókat.

A Liszt- valamint Bartók-Pásztory-díjjal is kitüntetett művész, aki a Magyar Köztársaság Érdemrend Kiskeresztjét is átvehette már, hihetetlen hittel, hatalmas lelkesedéssel dolgozik, mindig újabb és újabb kihívásokat keres, s nem hagyja, hogy kedvét szegje a közönyösség.



– Önnél, sok szólistától eltérően, aki pályája későbbi szakaszában dönt a karmesterség mellett, a dirigálási kedv már a fuvolaszeretet előtt jelentkezett, hiszen öthárom évesen rendszeresen vezényelte otthon három testvérét...

– Igen, hamar mindennapjaim részévé vált a muzsika, hiszen szolfézs-, zongora- és hegedűórákra jártam velük, nem maradhattam ugyanis egyedül otthon... Állítólag egész ügyesen dirigáltam őket, igyekeztek is a kezemet követve játszani. Aztán, amikor a zeneiskolában egy alkalommal meghallottam a fuvola hangját, elbűvölt, azonnal beleszerettem, és kijelentettem, ezen a hangszeren akarok tanulni. „Kísérleti nyúl” voltam, hiszen addig tizenhárom-tizenöt éves kor előtt nem lehetett elkezdni ezen az instrumentumon a játékot. Alig kezdtem fuvolázni, máris élő rádióadásban kellett előadnom egy Telemann-menüettet. Ennek a fellépésnek és életem első koncertjének is emlékszem minden pillanatára, a szenvedélyességem már megvolt akkor is...

– Három évvel később, tizenegy esztendősen már a Kaposvári Szimfonikus

Zenekarban játszhatott, egy év múlva pedig a Csiky Gergely Színház első fuvolása lett.

– Ezek az első esztendők nem voltak könnyűek, hiszen a színházi próbák, esti előadások mellett iskolába is kellett járnom, de mindez megállíthatatlanul kijelölte a további utamat. A kaposvári színházban azonnal bedobtak a mélyvízbe, szerencsére a zenekar nagy szeretettel fogadott, a dicsérő szavak sem maradtak el, s mindez nagyon-nagy élményt jelentett nekem. Innen datálódik színház-szeretetem, s számomra az opera, az operett, a szimfonikus zenekari művek mind-mind egyenrangúak és egyaránt fontosak. Rengeteget lehet tanulni belőlük az együttes játékról, a muzsikáról. A színházi munkának köszönhetően jöttem rá arra is, hogy nem a zenekar kíséri a szólistát, hanem neki kell az együtteshez alkalmazkodnia. De nemcsak együttesben és zenekari árokban zenéltem, hanem számos megmérettetésen is indultam. Több versenygyőzelemmel a tarsolyomban, tizenöt évesen lettem a Magyar Állami Operaház első fuvolistája. Nagyon élveztem a dalszínházban töltött esztendőt, ahol *Elek Tihamér* volt a mesterem. Az operát nagyon szeretem azóta is, igyekszem ilyen produkciókat életre hívni, ráadásul az énekesek is szívesen dolgoznak velem. Azt mondják, együtt tudunk lélegezni...

– Ezt most nyáron is kipróbálhatja, hiszen rendhagyó szabadtéri előadásra készül Székesfehérváron...

– Szeretnénk bemutatni Mascagni Parasztbecsületét a budapesti dalszínház szólistáival. Emellett is akadnak érdekes feladataim a következő szezonban, hiszen a tervek szerint a Magyar Rádió együtte-

sével, a Concentus Hungaricus-szal jövőre, a Mozart-év tiszteletére, két hangverseny adok, a fertődi fesztiválon pedig a Budapesti Vonósokkal koncertszerűen mutatunk be egy Haydn-operát.

– A Rádiózenekarhoz egyébként is szoros szálak fűzik, hiszen tizenhat esztendőn keresztül volt a társulat szólófuvolistája.

– Az MR együttese nagy szerelem volt és maradt a mai napig. Különleges képességekre van ugyanis itt szükség, hiszen nemcsak a lapról olvasásnak kell jól mennie, hanem amikor kigyullad a piros lámpa, akkor hibátlanul kell tudni játszani. A repertoáron tartott rengeteg kortárs mű is rendhagyóvá teszi a zenekart, hiszen ennek köszönhetően az ember gyakorlatilag mindent előadhat, amit addig komponáltak. Ugyanilyen lényeges a kamarazenélés, s én magam is, ahogy az együttes tagja lettem, máris létrehoztam a Rádiózenekar Fúvósötösét. S bár nehezen engedtek el bennünket a különböző versenyekre, azért Colmarban sikerült megszereznünk az egyik legrangosabb megmérettetés fődíját. A fúvósötössel rengeteg kortárs, fiatal zeneszerzőnk művét játszottuk, a magyar kultúra követeiként jártuk Európát. A kamarazenélés mellett ebben az időszakban jelentős állomásokkal gazdagodott a szólistakarrierem is, hiszen a világ legnagyobb koncerttermeiben léphettem pódiumra, és számos lemezfelvételem született. Egyébként a rádiós esztendeim alatt kezdtem el ismét dirigálni. Sok vendégkarmester érkezett ugyanis hozzánk, s nem mindegyikük volt zseniális, így néhány dolgot én mutattam meg a zenekarnak. A próbák után a muzsikuskollégák megkérdezték

tőlem, miért nem foglalkozom komolyabban a dologgal, hiszen remekül csinálom. Ekkor találkoztam *Karl Österreichherrel*, aki meghívott nyári karmesterkurzusára. Nagyon élveztem a foglalkozásokat, a mester rengeteget segített, és arra biztított, kamatoztassam a tehetségemet. Ő mondta azt is: „maga nagyon jó muzsikus, de eddig ön kritizálta a dirigenseket, most pedig majd magát fogják bírálni a zenészek...” Vállaltam ennek minden ódiúját, és karmesterként is a Rádiózenekarral debütáltam 1991-ben, amikor Beethoven-estet vezényeltem a Zeneakadémián.

– *S következett szülővárosának, Kaposvárnak a felkérése...*

– A Kaposvári Szimfonikus Zenekar vezető karnagyává 1992-ben neveztek ki. Azon az őszön már Mozart A varázsfuvola című operájának koncertszerű előadását dirigáltam a budapesti dalszínház szólistáival. Emellett egy évvel később az ÁHZ szólófuvalistája lettem, de azért mentem át ehhez az együtteshez, mert náluk a karmesteri pályámat is folytathattam. Kineveztek ugyanis *Kobayashi Ken-ichiro* asszisztensének, és a Hangversenyzenekart több alkalommal vezényeltem. Nagyon izgalmas volt számomra, hogy így a két véglettel ismerkedhettem meg, hiszen dolgoztam egy kis, vidéki együttesnél, ahol mindenért nagyon meg kellett küzdeni, emellett pedig az ország egyik első zenekaránál is rendszeresen a karmesteri dobogóra léptem. Kemény iskola volt. Ráadásul *Kobayashi* asszisztenseként meg kellett tanulnom azt is, hogyan lehet egy másik dirigens elképzeléseit rekonstruálni. Az ÁHZ-től 1997-ben mentem szakmai nyugdíjba, hogy még jobban karmesteri feladataimra összpontosíthassak. A Rádiózenekart rendszeresen dirigálom ma is, egyik emlékezetes felvételünk volt a *Rómeó és Júlia*- musical, amelyet most az Operettszínház is játszik, s amelynek eredetijét én vezényelhettem az MR együttesének az élén. De rendszeresen adódnak filmzenék és más izgalmas munkák. Sokan megkérdezték már tőlem, miért csapongok a műfajok között? A könnyűzenét én nem tartom igénytelen műfajnak. Rádiózenekaros koromban a napi programban jól megfér egymás mellett operett, modern mű és klasszikus koncert. Egy jó muzsikus ugyanis minden műfajt el tud játszani. Az iránt is érdeklődtek már, hogy minek dirigál az, aki fuvalista? Úgy vélem, ez a két tevékenység erősíti egymást.

A műveket a hangszeres művész és a karmester szemszögéből is ismerem. S mindkettőnél sarkalatos pontnak tartom a zenei színeket, hiszen teljesen más hangszínnel kell egy Mozart-művet és mással egy Brahms-darabot előadni. Ezt igyekszem megtanítani a növendékeimnek is.

– *Akárcsak azt, hogy a gyakorlás önfelegylemre nevel, és csakis koncentráltan, szigorú önkontrollal lehet eredményt elérni.*

– Egy hangszer olyan, akár az ember társa. Ha nem foglalkozik vele mindennap, akkor másképpen viselkedik, mint ahogy szeretné. Nemcsak az ujjakat, az arcizmokat is edzeni kell. A növendékeimet nemcsak a gyakorlás fontosságára, hanem arra is igyekszem megtanítani, hogy figyeljenek saját maguk menedzselésére, ez napjainkban ugyanis egyre fontosabb feladat. Ma már nem lehet csak a hangszerre koncentrálni. Rengetegen fuvalóznak jól, az a kicsi hajsza, ami a nagyon jót a kiemelkedőtől elválasztja, az a finomságokra törekvés és a világra való nyitottság. De felhívom a figyelmüket arra is, hogy úgy próbáljanak meg sikeresek lenni, hogy ebbe mások ne sérüljenek meg. Nagy büszkeségem, hogy Székesfehérvárott sikerült életre hívni a zenei középiskolát, és teljes osztályok jönnek tőlünk a Zeneakadémiára. Egykori tanáram, *Pröhle Henrik, Kovács Lóránt*, most tőlem kapják a növendékeket.

– *A gyakorlás nemcsak egy szólista, hanem egy karmester esetében is fontos. Dirigensi rutint nem lehet koncertek nélkül szerezni...*

– Amikor először kiültem az együttes elé, semmit sem hallottam, csak őrléscáoszt. A karmesteri munkához is sok tapasztalat kell. Nagyon lényeges a hitelesség, ezért jó, hogy a zenészek engem muzsikusként is ismernek, s tisztában vagyok én is azzal, mit kérhetnek tőlük. Az életemet a vezénnyelssel érzem teljesnek. Belső, kényszerítő erő van bennem a dirigálás iránt, akárcsak azért, hogy valódi együtteseket teremsek. Már gyerekként, a szakiskola keretein belül létrehoztam egy vonós kamarazenekart, amely sikeres koncerteket adott. Jelenleg is két zenekarral foglalkozom rendszeresen. Persze, ez a munka nem könnyű, hiszem magamat, magunkat kell menedzselnem, de azért mindegyik koncert hozza maga után a következőt. Ez pedig szerintem a legeslegnagyobb siker.

– *A kritikáira is büszke lehet, hiszen Beethoven-felvétele 2000-ben, a Gramophone-nál az év lemeze volt. „Ez az előadás, amelyet egy új, kevesek által ismert karmester és zenekar nyújt, egyszerűen lélegzetelállító: gondosan elkészített, szokatlan spontaneitással előadott és életszerűen rögzített. Az igazat megvallva, jobb, mint sok más, híres maestro felvétele”* – írta a *Columbia State*. A *Musik und Theater* szerint: „Ami előtte *Franz Brüggennek* már sikerült, azt igyekszik a magyar *Drahos Béla* is megtenni: sikeres váltást végrehajtani fuvalistából karmesterré”. A *The Daily Telegraph* szerint pedig: „... Mint egy jó krikett-játékos, aki apró csuklómozdulatokkal készül az ütésre, *Drahos* a csúcspontokat a hangsúlyok gondos elhelyezésével és kiegyensúlyozásával készíti elő. Ritmikája feszes, de mozgékony, tempói szárnyalnak, de nem sietősek. Vakítóan tiszta egyensúly jellemzi a felvételt, melyen még a nagybőgők is szeparáltak, éneklő hangon szólalnak meg.”

– Mivel szólistaként valóban a legjelentősebb helyeken, a *Hercules Saalban*, a *Carnegie Hallban*, a *Barbican Centerben*, a *Festspielhausban* játszhattam, szeretnék ezekben a termekben karmesterként is visszatérni. Itthon számos együttesrel játszom, a Rádiózenekar mellett a *Dohnányi*, a *MÁV Szimfonikusokat*, a *Pécsi* és a *Győri* együttest is rendszeresen vezényelhetem. Nem beszélve két saját zenekaromról. Tíz esztendeje hívtam életre a *Nicolaus Esterhazy Sinfoniát*, amellyel nemcsak koncertezünk, hanem számos lemezfelvételt is készítettünk a *Naxosnál*, s ezekkel az albumokkal berobbantunk a lemezpiacra. Hat esztendeje vagyok az *Alba Regia Zenekarnak* a vezetője és karmestere, s az eltelt évek alatt az együttes – a zenekritikusok szerint is – hatalmas fejlődésen ment keresztül. Persze, talán jó lenne mindezt magasabb szinten működtetni, de abba már túl sokan szólnának bele. Ha én kiállok egy koncertre, akkor szeretek a megfelelő módon felkészülni, és számos kompromisszumot nem vagyok hajlandó megkötni. Mégis hiszek abban, hogy egyszer jönnek majd a rangosabb meghívások is, addig pedig marad a műhelymunka. Úgy fogom fel mindezt, mintha otthon gyakorolnék egy etűdöt... *Bruno Walter*, egyik karmester-példaképem mondta, hogy a karmesterség az élet második felének a hivatása. Most vagyok ötven esztendő, tehát időm van még bőven... R. Zs.